

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.749/2011/9. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Bánkné dr. Szabó Márta ügyvéd ügyintézése mellett a dr. Szabó Ügyvédi Iroda (címe) által képviselt felperes neve (címe) felperesnek, a dr. R. O. jogtanácsos által képviselt Hajdú-Bihar Megyei Rendőr-főkapitányság (címe) I. rendű és a dr. T. A. osztályvezető ügyintézése mellett a Legfőbb Ügyészség Jogi Képviseleti Önálló Osztálya által képviselt Legfőbb Ügyészség (címe) II. rendű alperesekkel szemben rendőrségi és ügyészségi jogkörben okozott kár megtérítése iránt indított perében a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 1.P.21.139/2011/11. számú ítélete ellen a felperes részéről 16. sorszám alatt előterjesztett és a Pf.3. sorszám alatt kiegészített fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az I. rendű alperesnek 25 000 (huszonötezer) Ft, a II. rendű alperesnek pedig 28 010 (huszonnyolcezer-tíz) Ft másodfokú perköltséget, s térítsen meg az államnak - az illetékes állami adóhatóság felhívására az abban foglalt módon és határidőn belül - 900 000 (kilencszázezer) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

A felperes 2001-2002. években tulajdonosa volt több gazdasági társaságnak, így a **"C" Kft.**-nek és a **"G" Kft.**-nek is. **"H-n"** ismert üzletember, gyógyszállókat, apartmanokat üzemeltet, tulajdonosa a **"X"** szállodának, ahol külföldi, egyénileg vagy csoportosan utazó német vendégek is megszállnak.

2000. május hó 9. napján **"H"** Város Jegyzője engedélyezte a **"G" Kft.** részére a 3193/2000. számú és később módosított határozatával, hogy a **"H"**, szám alatti ingatlanon lévő szállodát bővítse. Az ideiglenes használatbavételi engedélyt a gyógyszálló délnyugati oldalához csatlakozó földszint és I. emelet épületszárnyra 2001. december hó 14. napján, míg a földszinti 4 és az emeleti 8 darab apartmanra, valamint a kiszolgáló helyiségeket tartalmazó pincerészre 2001. december hó 22. napján adták meg.

A Közigazgatási Hivatal Hatósági Főosztálya a 2002. április hó 4. napján kelt KH.361-10/2002. számú határozatával helybenhagyta a **"B"** Város Jegyzőjének 844-3/2002. számú határozatát, mellyel a **"L" Kft.** által a **"H"**, szám alatti ingatlan mélygarázzsal történő bővítésére kért építési engedélyt elutasította, mert a 2002. január hó 28. napján a pincegarázs már szerkezetkész állapotban volt. **"B"** Város Jegyzője 2005. december 13. hó napján a 7909/2005. szám alatt adott végleges jelleggel használatbavételi engedélyt az ezen az ingatlanon felépített szálloda épületére.

A felperes 2001-2002. években több szórakozóhelyen is játékgépeket helyezett el, amelyet a felperes kimutatása szerint 46 szórakozóhely visszamondott. A felperes ekkor több vadásztársaságnak volt tagja, fizette a tagdíjat, a vadászati jogát azonban nem tudta gyakorolni.

A **"H"**i Rendőrkapitányságon zsarolás büntettének alapos gyanúja miatt a felperes és társai ellen indult nyomozás 2001. június hó 25. napján (748/2001.bü.), amely eljárás a **"P"** Rendőrkapitányságon folytatódott (521/2001.bü.), később pedig a I.rendű alperes Vizsgálati Osztálya vonta hatáskörébe az ügyet (586/2001.bü.). Az eljárás azért indult, mert a rendelkezésre álló adatok szerint 2001. június hó 18. napján 13 óra körüli időben a **"X"** szálloda halljában, illetőleg a **"S. B."** vendéglátóhelyen fenyegetéssel arra kényszerítették **N. P. F.** vállalkozót, hogy akarata ellenére, saját kézzel megírt magánokiratban lemondjon 4 485 674 Ft összegű követelésről. Ehhez egyesítették azt az eljárást (588/2001.bü.), ami a 2001. július hó 9. napján készült jelentés szerint a felperes tulajdonát képező halastónál **B. A.** sérelmére elkövetett bántalmazás miatt indult. A felperesnek az újabb bűncselekmény alapos gyanújának közlése miatt 2001. július hó 19. napján előterjesztett panaszát a Hajdú-Bihar Megyei Főügyészség elutasította (B.2352/2001.).

A rendőrség 2002. június hó 19. napján értesítette felperest, hogy az önbíráskodás büntettének alapos gyanúja miatti bűnügyben a nyomozás befejeződött, ezért a nyomozati iratokat 2002. június hó 25. napján megtekintheti, amire részéről és a védői részéről sor is került. Az ekkor felvett jegyzőkönyv szerint védője jelenlétében a felperest tájékoztatták, hogy gyanúsítottként hallgatják ki, mert alaposan gyanúsítható a jegyzőkönyv szerinti bűncselekmények elkövetésével. A felperes a gyanúsítás ellen panasszal élt, tagadta, hogy köze lenne a veréshez. Neki **B. A.** - aki az egész életét bűnözésből tartotta fenn - arról számolt be, hogy két rendőr verte meg. A felperes védője észrevételt tett és a bizonyítás kiegészítését indítványozta, valamint kérte a nyomozást bűncselekmény, illetve bizonyítottság hiányában megszüntetni, amely indítványt a nyomozó hatóság a tényállás kellően felderített mivolta miatt elutasított.

2002. június hó 26. napján a felperes és jogi képviselője a nyomozati iratokat részben áttanulmányozva a **N. P.-vel** kapcsolatos zsarolás ügyében előadták, hogy **N. P.** bizonyíthatóan nem önálló akaratából tett feljelentést, ezért indítványozták a nyomozás megszüntetését. A felperes hivatkozott a feljelentésben és a szembesítéskor tett nyilatkozatok ellentmondásosságára és arra, hogy a szembesítéskor egyértelművé vált, miszerint ő **N. P.-t** soha nem zsarolta. A lőszerral kapcsolatos nyomozással és a **H. Cs.** üggyel kapcsolatban is állította, hogy nem követett el bűncselekményt, az eljárást koncepció és prekonceptió ügynek minősítette. A felperes indítványaira azt közölte a nyomozó, miszerint az elvégzett nyomozati cselekmények és az egyéb beszerzett bizonyítékok kellő alapot adnak ahhoz, hogy valamennyi bűncselekmény vonatkozásában az alapos gyanú megállapítható legyen, a tényállás felderítéséhez további nyomozati cselekményekre nincs szükség, valamint a büntetőeljárás megszüntetése nem lehetséges. Az indítványok elutasítása miatt a felperes és védője panasszal éltek, ezért az iratokat 2002. június hó 26. napján beterjesztették a Hajdú-Bihar Megyei Főügyészséghez. A felperes 2002. augusztus hó 5. napján a Belügyminisztériumnak írt panaszában is kifogásolta a vele szemben tanúsított rendőri magatartást.

Az ügyben keletkezett iratokat a **"H"**i Városi Ügyészségnek küldték meg vádemelési javaslattal. Az ügyészség 2002. szeptember hó 2. napján emelt vádat többekkel szemben (B.715/2002.), ami alapján a **"H"**i Városi Bíróság előtt a felperessel szemben 1 rendbeli társtettesként súlyos fenyegetéssel elkövetett zsarolás büntette, 1 rendbeli lőszerral visszaélés büntette, 1. rendbeli felbujtóként elkövetett önbíráskodás büntette, 1 rendbeli felbujtóként elkövetett súlyos testi sértés büntettének kísérlete, 1 rendbeli társtettesként elkövetett önbíráskodás büntette és 1 rendbeli aljas indokból társtettesként elkövetett személyi szabadság megsértésének büntette miatt indult eljárás a B.233/2002. szám alatt.

A felperes 2001. június hó 28. napjától június hó 30. napjáig őrizetben, ezt követően július hó 27. napjáig előzetes letartóztatásban, majd 2002. január hó 11. napjáig házi őrizetben volt. A bíróság engedélyével a felperes 2003. április hó 11. napjától július hó 1. napjáig, majd július hó 16. napjától 2004. január hó 1. napjáig az útlevelét visszakapta, hogy külföldi utazási irodákhoz utazhasson tárgyalni.

A felperes 2002. október hó 17. napján panaszt intézett az Országos Rendőr-főkapitánysághoz az ügyében előfordult törvénysértések kivizsgálását kérve. Hivatkozott arra, hogy a védői számtalan panasszal éltek a nyomozóhatóság törvénytelen eljárásai miatt. Védekezését a nyomozói magatartás nagymértékben gátolta, az előzetes letartóztatás indítványozása számos valótlan adatot tartalmazott. A megyei rendőr-főkapitányság különböző bűncselekmények elkövetőjének kívánta őt beállítani. **B.A-t** a rendőrök bántalmazták, hogy terhelő vallomásra vegyék rá, **H. Cs.** az ellene tett terhelő vallomását visszavonta, de ezt a tényt nem értékelték a javára. Célszeméllyé vált, a nyomozóhatóság eszközként szerepelt olyan személyek kezében, akiknek érdekében állt, hogy őt a választások idején a közéletből eltávolítsák. A felperes 2003. január hó 21. napján feljelentést tett a Hajdú-Bihar Megyei Ügyészségi Nyomozó Hivatalnál hivatali visszaélés büntette és más bűncselekmények miatt arra is hivatkozással, hogy több beadványt írt a Belügyminisztérium és a rendvédelmi szervek felé, de számára megnyugtató intézkedés sehol sem történt.

A felperessel szembeni büntetőeljárást a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság kijelölése alapján (11.Bf.1097/2002/2.) a Debreceni Városi Bíróság folytatta le (44.B.3126/2002.), amelyben a felperest, mint I. rendű vádlottat a 2006. december hó 8. napján kihirdetett 134. sorszámú ítélettel bűncselekmény hiányában valamennyi ellene emelt vád alól felmentették. A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság az 1.Bf.1021/2007/7. számú, 2008. március hó 19. napján meghozott és ugyanakkor jogerőre emelkedett ítéletével az első fokú ítéletet az 1 rendbeli társtettesként súlyos fenyegetéssel elkövetett zsarolás büntette, 1 rendbeli társtettesként elkövetett önbíráskodás büntette és 1 rendbeli aljas indokból társtettesként elkövetett személyi szabadság megsértésének büntette tekintetében hatályon kívül helyezte az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítva, egyebekben az ítéletet helyben hagyta (1 rendbeli lőszerral visszaélés büntette, 1 rendbeli felbujtóként elkövetett önbíráskodás büntette és 1 rendbeli felbujtóként elkövetett súlyos testi sértés büntettének kísérlete vonatkozásában).

A másodfokú ítélet megállapítása alapján a felperessel szembeni koncepciók eljárásra való hivatkozásnak nem volt alapja. Az eljárás alapját a Hajdú-Bihar Megyei Ügyészségi Nyomozó Hivatalhoz 2001. augusztus hó 13. napján érkezett névtelen bejelentés képezte, mely hatáskör és illetékesség hiányában áttételre került a I.rendű alpereshez, ahol **H. Cs.** a felperest terhelő vallomását megtette. Az már más kérdés, hogy a megváltoztatott, alapvető ellentmondásokat tartalmazó vallomása valamelyest beleilleszkedett a védelmi koncepcióba. A vádirat II. pontjával kapcsolatban az eljárás megindítására az adott alapot, hogy a vádlott lakásán lőszert került feltalálásra, melynek tartására a felperes a lőszert típusát tekintve engedéllyel nem rendelkezett. **N. P. F.** vallomásai közötti alapvető ellentmondások a cselekmény lényegét illetően csak a nyomozati és a tárgyalási szakban tett vallomásai között érhetők tetten. A sértett a 2001. június hó 27. napján tett tanúvallomásában a két nappal korábban tett feljelentésében foglaltakkal egyezően nyilatkozott, azok következetesek voltak a fenyegetettség fennállását és ebből következően az elismervény kényszerítő hatás alatti megírását illetően, továbbá ennek életszerű indokát is adta. **B. A.** sértett a felperesre tett terhelő vallomását a vele történt szembesítéskor (2002. január hó 30. napján), míg a nyomozás alkalmával tett és valamennyi vádlottra terhelő vallomását a tárgyalási szakban vonta vissza.

A Debreceni Városi Bíróság a megismételt eljárásban a 2009. december hó 21. napján meghozott és 2010. május hó 3. napján jogerős ítéletében (28.B.596/2008/47.) a felperest felmentette a társtettesként súlyos fenyegetéssel elkövetett zsarolás büntette alól, mert nem volt megállapítható a terhére bűncselekmény elkövetése, valamint bizonyítottság hiányában a társtettesként elkövetett önbíráskodás és 1 rendbeli aljas indokból társtettesként elkövetett személyi szabadság megsértésének büntettei alól. Egyúttal megszüntette a "**L**" Kft.. és a "**G**" Kft.. könyvelési anyagának lefoglalását, és azokat a felperes részére rendelte kiadni.

A felperes 2008. december hó 5. napján feljelentést tett az ellene folytatott nyomozás során eljártak közül több rendőrrel szemben hivatali visszaélés büntette, bántalmazás hivatalos eljárásban vétsége, hamis tanúzásra felhívás büntette és hivatalos személy által

elkövetett közokirat hamisítás büntette miatt. A büntetőeljárás hamis vád büntette miatt a Debreceni Városi Bíróságon van folyamatban (64.B.615/2011.). 2010. október hó 4. napján a Szolnoki Nyomozó Ügyészséghez pótmagánvádlóként vádindítvány került előterjesztésre **dr. K. T. dr. D.S.** és **G. J.** rendőrök ellen, amellyel összefüggő eljárás a Szegedi Törvényszék előtt (2.B.1406/2010.), illetőleg fellebbezés miatt a Szegedi Ítéltáblán van folyamatban. A Debreceni Törvényszék előtt kártalanítási per van folyamatban (6.P.21.720/2010.).

A felperes 2011. március hó 29. napján jelentette be kártérítési igényét az I. rendű alperesnél. A Hajdú-Bihar Megyei Főügyészség a hozzá küldött kártérítési igényre tájékoztatta a felperesi jogi képviselőt, hogy nem jogi személy, ezért a megkeresésről a Legfőbb Ügyészséget tájékoztatja. A felperes a II. rendű alpereshez kártérítési igényt nem nyújtott be.

A felperes módosított keresetében az alpereseket egyetemlegesen kérte kötelezni 86 702 050 Ft kártérítés és késedelmi kamata megfizetésére, mert a közel 10 éven át tartó büntetőeljárásban a nyomozást folytató személyek jogellenes magatartása miatt őt súlyos pszichikai és fizikai hatás érte, a vállalkozásainak üzemeltetése ellehetetlenült. A fokozott ügyészi felügyelet miatt a II. rendű alperes felelőssége is megállapítható. A keresetén belül 12 115 650 Ft-ban határozta meg a büntetőeljárásban felmerült védelemmel kapcsolatos költségét, a **"X"** és a Hotel **"L"** szállodák építésének elhúzódása miatt 17 000 000 Ft jövedelemtől esett el, a játékgépekkel összefüggésben 17 000 000 Ft árbevétel esett ki, míg a vadászengedély bevonása miatt 586 400 Ft kár érte. Az őt ért nem vagyoni kár összegét 40 000 000 Ft-ban jelölte meg.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték elsődlegesen a követelés elévülése miatt, továbbá vitatták annak jogalapját és összecszerúságát is.

Az elsőfokú bíróság a 11. sorszám alatt meghozott ítéletében a felperes keresetét elutasította és kötelezte őt, hogy fizessen meg 15 napon belül az I. rendű alperesnek 10 000 Ft, a II. rendű alperesnek pedig 28 470 Ft perköltséget, és térítsen meg az államnak külön felhívásra 900 000 Ft le nem rótt kereseti illetéket.

Határozatának indokolása szerint az elévülési kifogás alapos volt. A felperes a kárigényét kifejezetten az alperesek 2001. júniusától 2002. szeptember hó 3. napjáig terjedő időszakban tanúsított jogellenes magatartására alapította. Ha nem indult volna nyomozás vagy azt az alperesek megszüntették volna, akkor nem került volna sor a vádemelést követő büntetőeljárásra, ami miatt 2002. szeptembere után sem tudta intézni az üzleti ügyeit olyan mennyiségben és minőségben, ahogy azt korábban tette, valamint gyakorolni tudta volna a vadásztársasági tagsági jogait. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az alperesek sérelmezett magatartásával okozati összefüggésben állított felperesi károsodás legkésőbb a vádemeléssel bekövetkezett, míg folyamatos károkozásról vagy későbbi időpontban bekövetkező kárról nem lehetett szó az alperesek magatartásával okozati összefüggésben, ezért a követelés 2007. szeptember hó 3. napján elévült. A felperes ehhez

képest csak a perindítás előtt, 2011. márciusában küldte meg kártérítési igényét az I. rendű alperesnek, majd 2011. április hó 13. napján terjesztette elő a keresetét.

Az elévülés nem nyugodott a büntetőeljárás jogerős befejezéséig, vagyis 2010. május hó 3. napjáig, ugyanis a nyomozás során és a nyomozás befejezését követően a rendőri, ügyészi tevékenység miatt benyújtott panaszok és feljelentés bizonyítja, hogy a felperes minden további eljárás befejezésének bevétele nélkül érvényesíthette volna kárigényét az alperesekkel szemben. A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság a 2008. március hó 19. napján meghozott 1.Bf.1021/2007/7. számú ítéletében helybenhagyta azt az elsőfokú bírói rendelkezést, amely három vádpont alól bűncselekmény hiányában mentette fel a felperest. Ha az elévülés nyugodott is, legkésőbb ekkor elhárult az akadály a kárigény érvényesítése elől.

A Legfelsőbb Bíróság a Pfv.IV.21.280/2009/12. számú ítéletében kifejtette, hogy a felperes a büntetőeljárás során bekövetkező kárait nyomban érvényesíthette volna. Legkésőbb a vádemeléskor hivatkozhatott arra, hogy az ügyész a teljes eljárásával - ideértve az alaptalan vádemelést is - kárt okozott. Önmagában azért, mert a vádemelést követően megindult a büntetőeljárás bírósági szakasza, a felperes objektíve még nem volt elzárva attól, hogy az ügyészség jogellenes károkozása miatti kárigényét érvényesítse, azaz a Ptk. 326. §-ának (2) bekezdése alapján a büntetőeljárás jogerős befejezéséig nem állapítható meg az elévülés nyugvása sem.

Ezen túlmenően a felperes keresetének a jogalapja is hiányzott, továbbá a vádemelést követően esetlegesen bekövetkezett kár okozati összefüggésben sincs az alperesi cselekményekkel, mert nekik a nyomozás befejezését, illetőleg a vádemelést követően semmilyen ráhatásuk nem volt a büntetőeljárásra. Az I. rendű alperes nyomozati tevékenysége jogszerű volt, a nyomozás alapjául szolgáló alapos gyanú - azaz annak valószínűsítése, hogy bűncselekmény történt - fennállt. A II. rendű alperesnek a nyomozás felügyeletével és a vádemeléssel kapcsolatos tevékenysége kirívóan okszerűtlen mérlegelés eredményeként hozott döntésnek nem volt minősíthető. Emellett tény, hogy a megismételt eljárásban nem bűncselekmény hiányában, hanem bizonyítottság hiányában mentette fel a felperest a bíróság. Az alperesek jogszerűen indult és folytatott eljárását alátámasztotta a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság ítéletének az előzőekben már ismertetett indokolása is (1.Bf.1021/2007/7.).

Mindezek miatt az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította és a pereszes felperest kötelezte az alperesek perköltségének a megfizetésére és a le nem rótt kereseti illeték megtérítésére.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen az ítélet megváltoztatásával a keresetének történő helyt adást, másodlagosan pedig annak hatályon kívül helyezését kérte az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára való kötelezése mellett az általa elkövetett lényeges eljárási szabálysértés, illetve a bizonyítás nagy terjedelmű kiegészítésének szükségessége miatt. Vitatta a követelésének az elévülését, mert ő a kárigényét a közel 10 éven át tartó büntetőeljárás miatt terjesztette elő, valamint a károsodás is később

következett be. „Állapotcselekményről” lévén szó az elévülés a büntetőeljárás jogerős befejezéséig nyugodott, akkor jutott ugyanis tudomására az alperesek jogellenes magatartása, és attól számítottan határidőn belül érvényesítette az igényét.

Az alperesek a fellebbezési ellenkérelmükben az első fokú ítélet helybenhagyását kérték annak helyes indokai alapján.

A keresetet elutasító ítélet ellen előterjesztett fellebbezést az ítéltábla alaptalannak találta a következők szerint:

Az elsőfokú bíróság a beszerzett büntetőeljárási iratok alapján a tényállást helyesen állapította meg, érdemi döntésével is egyetért az ítéltábla, azonban a döntés elévülésre vonatkozó jogi indokait nem osztotta.

A felperes kártérítési keresete azon alapult, hogy jogellenesen indult és folyt ellene büntetőeljárás. Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság azt, hogy a kártérítési per bírósága nem büntető jogorvoslati fórum, ennél fogva nem tartozik hatáskörébe a bíróság által hozott jogerős határozat érdemi felülbírálata.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasító ítéletét a követelés elévülésével indokolta, s azt emellett érdemben is alaptalannak találta. Az ítéltábla nem osztotta az elsőfokú bíróságnak az elévülésre vonatkozó álláspontját. A büntetőeljárás törvénysértő megindítására alapított kártérítési igény elévülése főszabály szerint valóban az eljárás megindításával veszi kezdetét, ám azokban az esetekben, amikor a károkozó magatartás miatti kár később következik be, az elévülés is a kár manifesztálódásával kezdődik (Ptk. 326. §-ának (1) és a 360. §-ának szintén az (1) bekezdései). Nyilvánvaló azonban, hogy az eljárás lezárásáig a követelés elbírálása - tekintettel arra, hogy egyrészt a büntetőeljárás lefolytatása nem tartozik a polgári bíróság hatáskörébe, másrészt pedig a Pp. 4. §-ának (2) bekezdése értelmében a büntetőügyben a felelősséget megállapító határozat a polgári bíróságot köti - nem történhet meg, ezért a Ptk. 326. §-ának (2) bekezdése értelmében az elévülés nyugvása következik be. Az akadály megszűnését a perbeli esetben a jogerős másodfokú büntetőbírói döntés 2010. május hó 3. napi meghozatala jelentette, a felperes tehát ettől számított egy éven belül terjeszthette elő az alperesekkel szembeni keresetét (Legfelsőbb Bíróság Pfv.V.21.923/2007/8.).

Természetesen más megítélés alá esik az, ha a károsult egyes büntetőeljárási cselekmények jogsértő voltára alapítja kártérítési követelését, mert azokban az esetekben az elsőfokú bíróság által kifejtett álláspont az irányadó.

Ennek ellenére az elsőfokú bíróság döntése érdemben és további jogi indokaiban helyes volt.

A polgári bíróságnak nincs olyan törvényi felhatalmazása, hogy a polgári per tárgyát jelentő büntetőeljárást kronológiájában minden egyes mozzanatára kiterjedően utólagosan felülvizsgálja. A kártérítési per ugyanis nem jóvátételi eljárás. A bíróság eljárása csak a perbe vitt kártérítési igény megítélése szempontjából jogilag releváns tények vizsgálatára

korlátozódhat. Ezek pedig a Ptk. 349. §-ának (1) bekezdésében foglalt különös feltételeken felül a Ptk. 339. §-a (1) bekezdésének általános vétkességi felelősségi szabálya alapján a jogellenesség, a kár, az okozati összefüggés a jogellenes magatartás és a kár között - mely feltételeket a felperesnek kell bizonyítania -, továbbá a felróhatóság hiánya, melynek bizonyítása az alpereseket terhelte. E feltételek bármelyikének hiánya kizárja az alperesek helytállási kötelezettségét és a további feltételek vizsgálatát szükségtelenné teszi. Az olyan szabálytalanság, jogellenes magatartás, amelynek közvetlen kárkövetkezménye nincs, - ide sorolható a házkutatási parancs alakiságára vonatkozó előadás - a polgári jogi vétkességi felelősség szempontjából jogi jelentőséggel nem bír.

A nyomozás fokozott ügyészi felügyelet mellett folyt, amelyre az I. rendű alperes kárfelelősségének a vizsgálatánál figyelemmel kellett lenni (BH 2002/143.). A büntetőeljárásról szóló és az eljárás idején hatályos 1998. évi XIX. törvény (Be.) szerint az ügyésznek a törvényességi felügyeleti jogkörében feladata volt, hogy segítse és ellenőrizze a nyomozóhatóság tevékenységének jogszerűségét és szakszerűségét, köteles volt felügyelni arra, hogy az eljárásban résztvevő személyek jogait érvényesíthessék és ellenőrizni a kényszerintézkedések alkalmazásának törvényességét.

Miután a felperes keresetében vitatta a nyomozás elrendelését, a vádemelés jogszerűségét, a polgári bíróságnak azt kellett ellenőriznie és megítélnie, hogy az alperesek kifogásolt intézkedéseire a büntetőeljárás során a Be. szerint meghatározott okból és az eljárási szabályok megtartásával került-e sor. Az alperesekkel szemben támasztható általános elvárhatóság nem a felmentő ítéletből kiindulva és abból visszakövetkeztetve, hanem a konkrét döntések meghozatalakor az alperesek rendelkezésére állt információk alapján ítélandó meg.

A felperes által hangsúlyozott „konceptiós eljárás” nem jogi kategória. Az alperesek polgári jogi kártérítési felelőssége szempontjából a bíróság csak azt vizsgálhatta és értékelhette, hogy a nyomozati eljárásra és a vádemelésre alapos gyanú nélkül került-e sor, ami az eljárás adatai alapján kizárható volt.

A felmentő ítélet önmagában nem elégséges a nyomozó- és a vádhatóság jogellenes és felróható magatartásának megállapításához (EBH 2002/750.). A bűnösséget megállapító ítélet alapvető feltétele ugyanis annak kétséget kizáró bizonyítása, hogy bűncselekmény történt és azt a vádlott követte el. A büntetőeljárás megindításához és lefolytatásához, valamint a törvényes vádhoz nem szükséges ilyen fokú bizonyosság, hanem elégséges az alapos gyanú megléte (BH 1992/234). Az alapos gyanú pedig nem más, mint a nyomozóhatóság és az ügyészség tudomására jutott objektív adatokból levont, a valószínűség magasabb fokán álló következtetés arra nézve, hogy bűncselekmény történt, s hogy annak ki vagy kik voltak az elkövetői. Alaposnak minősül a gyanú, ha nagyobb, viszonylag magasabb a valószínűsége annak, hogy bűncselekmény történt és azt a terhelt követte el, mint annak, hogy nem (65/2003. (XII. 18.) AB határozat).

A nyomozóhatóságnak és az ügyészségnek a Be.-ben biztosított lehetősége, hogy a rendelkezésére álló adatok, bizonyítékok mérlegelése alapján meggyőződése szerint ítélje meg azt, miszerint a valószínűsítéshez szükséges tények rendelkezésre állnak-e.

A következőkes ítélezési gyakorlat szerint a jogalkalmazó munka jellegével együtt járó jogszabály-alkalmazási, értelmezési tévedések általában a felróhatóság körén kívül esnek. A jogalkalmazó szerv kárfelelősségét csak a kirívóan súlyos jogalkalmazási és jogértelmezési tévedés alapozza meg. E körbe az sorolható, ha az alkalmazandó jogszabályi rendelkezések teljesen és nyilvánvalóan egyértelműek, vagy ha a mérlegelés kirívóan okszerűtlen, illetve megalapozatlan (BH 2006/122).

Azt az első fokú határozat is tartalmazza, hogy a felperes ellen indult büntetőeljárás alapját részben névtelen bejelentés képezte, részben közvetlen feljelentés, továbbá olyan lőszert találtak a lakásán, melynek tartására annak típusát tekintve engedéllyel nem rendelkezett. (Az eljárás megindítására alapul szolgáló **N. P. F.**, illetőleg **B. A.** vallomásainak visszavonására pedig már csak a tárgyalási szakban került sor.)

A felperes már a kihallgatása ellen is panaszt jelentett be, a "**H**"i Városi Ügyészség B.414/2001. számú határozatával a panaszait elutasította arra hivatkozással, hogy a nyomozás addigi adatai alapján alaposan gyanúsítható a terhére rótt bűncselekmények elkövetésével. Ez ugyan önmagában nem mentesíti az I. rendű alperest a felelősség alól, azonban arra utal, hogy az eljárása nem kirívóan nagyfokú gondatlanság eredménye alapján indult meg és az nem volt teljességgel alaptalan.

Összességében tehát az alperesek oldalán a helytállási kötelezettségüket megalapozó jogellenesség és felróhatóság nem volt megállapítható. Az ítéltábla ezért az elévülésre való hivatkozás mellőzésével, s az érdemi elutasításra vonatkozó indokolás kiegészítésével az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes a fellebbezési eljárásban is pervesztes lett, ezért a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése szerint köteles az alperesek javára perköltséget fizetni, amelynek összegét az ítéltábla a II. rendű alperes esetében a tárgyaláson való megjelenésével felmerült útiköltség, míg az I. rendű alperes tekintetében a Pp. 67. §-ának (2) bekezdésére figyelemmel a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének b) pontja és (5) bekezdése alapján, de a (6) bekezdése szerint a kifejtett tevékenységgel arányos összegben határozta meg; a teljesítési határidő a Pp. 217. §-ának (1) bekezdésén alapul. A le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket a felperes az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74. §-ának (3) bekezdése értelmében irányadó, a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján köteles megtéríteni az államnak külön felhívásra.

Debrecen, 2012. március hó 22. napján

dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta sk. a tanács elnöke, dr. Bakó Pál sk. előadó bíró, Szilágyiné dr. Karsai Andrea sk. bíró

A kiadmány hitelűl:

- kiadó -